

Веселий цвинтар
Василь Стус

«Веселий цвинтар» Василя Стуса – поетична збірка, для якої характерні мотиви самотності і боротьби, філософське осмислення світу***. У ній ліричний герой постає морально і літературно зрілим, сповненим натхнення сказати світові своє поетичне слово. Світову славу митцю принесли збірки «Палімпсести», «Круговерть», «Веселий цвинтар», «Час творчості». Василь Стус – український поет-шістдесятник, майстер філософсько-сатиричної творчості, політв'язень СРСР, Герой України.

Василь Стус

ВЕСЕЛИЙ ЦВИНТАР

НАД ОСІННІМ ОЗЕРОМ

Цей став повісплений, осінній чорний став,
як антрацит видінь і кремінь крику,
виблискує Люципера очима.
П'янке бездоння лащиться до ніг.
Криваво рветься з нього вороння
майбутнього. Летить крилатолезо
на утлу синь, високогорлі сосни
і на пропащу голову мою.
Охриплі очі збіглися в одне –
повторення оцього чорноставу,
насилу вбгане в череп.
Неприхищений,
а чуеш, чуеш протяг у душі!?

ВЕРТЕП

На першому поверсі – двоє людей
на другому – їхні тіні.
Вправний оператор
так освітлює кадр,
що й не добереш,
де люди, а де лиш тіні.
Внизу проказують: нам з тобою
жити в любові й радості.
Вгорі повторюють: мав би ніж –
зарізав би як собаку.
Потім на кін виходить
хтось третій

і починає агітувати за рай,
що росте й росте
все вище й вище.
Сніп світла зноситься
в порожню небесну твердь,
де чути янгольські співи:
«одним кипіти в маслі,
а другим у смолі».
Нарешті починаються танці:
на авансцену вискакує чорт
і починає обертатися.
Раз він стає на ноги,
вдруге – на руки,
доти перевертається,
поки руки не приростають до землі,
а ноги зависають в повітрі.
І тоді стає помітно,
що обертається, власне,
тільки тулуб.

* * *

Мені здається, що живу не я,
а інший хтось живе за мене в світі
в моїй подобі.
Ні очей, ні вух,
ні рук, ні ніг, ні рота. Очужілий
в своєму тілі. І, кавалок болю,
і, самозамкнений, у тьмуцїй тьмі завис.
Ти, народившись, виголїв лишень,
а не приріс до тіла. Не дійшов
своєї плоти. Тільки перехожий
межисвітїв, ворушишся на споді
чужого існування.
Сто ночей
попереду і сто ночей позаду,
а межі ними – лялечка німа:
розпечена, аж біла з самобою,
як цятка пекла, лаконічний крик
усесвіту, маленький шротик сонця,
зчужілий і заблуканий у тілі.
Ти ждеш іще народження для себе,
а смерть ввійшла у тебе вже давно.

* * *

Порідшала земна тужава твердь,
міський мурашник поточив планету.
Міліціонери, фізики, поети
вигадливо майструють власну смерть.
Протрухлий український материк
росте, як гриб. Вже навіть немовлятко

й те обіцяє стати нашим катом
і порубати віковий поріг,
дідівським вимшілий патріотизмом,
де зрідка тільки човгання чобіт
нагадує: іще існує світ
справіку заборонений, як схизма.
Ця твердь земна трухлявіє щодня,
а ми все визначаємось. До суті
доходимо. І, Господом забуті,
вітчизни просимо, як подання.

* * *

Біля метро «Хрещатик»
щоранку зупиняється
дитячий візок.
Двірничка вибирає з чавунних урн
накиданий мотлох —
старі газети, ганчір'я,
коробки з-під сірників, недокурки,
навантажить ними візок
і сквером каштанів рушає далі.
А сьогодні, напередодні свята,
вона вбрала найкращу спідницю з сатину,
новенькі черевики й фуфайку,
навіть візок прикрасила
штучними квітами з поролону.
Усмішка і задума на її обличчі
творить рівновагу щастя.

* * *

Посадити деревце —
залишити про себе найкращу пам'ять.
І вони стали висаджувати вздовж колючого дроту
квіти, кущі, дерева.
Дикий виноград обснував гострі шпичаки,
розвісив лапате листя
і навіть попускав синюваті грони,
повився повій,
трублячи в поблідлі сурми ніжності.
Коло горожі порозпускались такі півники, півонії, жоржини,
що заберуть очі і не повернуть.
Начальство, перевіряючи, як вони виконують взяті
соцзобов'язання,
завжди ставило проти граfi
«заходи по естетичному вихованню ув'язнених»:
ведеться на високому ідейно-політичному рівні.
Одні тільки підписи високого начальства
ім нагадували забуті шпичаки дроту.

* * *

Їх було двоє – прибиральниця і двірник.
Вони сиділи на Володимирській гірці –
там, де видно увесь Труханів острів,
Дарницю і навіть поближні трамваї,
і жваво обговорювали замацану статтю
«Як ми готуємо пленум райкому».
Між ними спалахнула жвава дискусія,
в якому районі міста
пленуми проводяться якнайкраще.
Двірник був настирливий,
але прибиральниця не здавалась:
по пам'яті вона цитувала Брежнева.
Докази її, майже незаперечні,
таки справляли враження,
бо двірник скільки не опирався,
мусив був здатися.
З кишені він дістав
загорнений у газету сніданок –
цибулю, хліб, кусень сала й пляшку води,
щедро розполовинив,
віддавши їй більшу частину
хліба, цибулі і навіть сала.
Поївши й попивши,
прибиральниця дістала з-за пазухи
зашмарованого вузлика,
висипала в жменю дріб'язок,
піднесла до очей
і стала підраховувати навроці.
Напевне, вона збиралася
розрахуватися за снідання,
але двірник зробив королівський жест:
мовляв, не треба платні,
він сьогодні частує.

* * *

Тато молиться Богу,
тужить мама. Сестра
уникає порогу,
хоч вернутись пора.
Уникає – радіє,
повертає – мовчить.
Повечір'я ще тліє,
іще хвіртка рипить,
іще видно дорогу,
іще гусне жура.
Тато молиться Богу
і ридає сестра.

* * *

На Лисій горі догоряє багаття нічне
і листя осіннє на Лисій горі догоряє,
а я вже забув, де та Лиса гора, і не знаю,
чи Лиса гора впізнала б мене.
Середина жовтня, пора надвечір'їв твоїх,
твоїх недовір і невір і осіннього вітру.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию
(<http://www.litres.ru/vasil-stus/veseliy-cvintar/?lfrom=362673004>) на
ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard,
Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне
МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек,
бонусными картами или другим удобным Вам способом.